

Port o Ports?

Kildo Carreté

Carena de la Gronsa.

El botànic Lluís de torres Espuny en la seva magnífica obra *Flora del Massís del Port*, apareguda l'any 1989 (Publicacions de la Diputació de Tarragona) encapçala el treball amb una opinió referent al topònim que pel seu interès especial transcrivim:

«Port o Ports? És un fet poc conegut que el terme Ports de Beseit o de Tortosa amb el qual hom designa normalment el massís, no és una expressió adient amb el nom que li ha donat la gent dels pobles que l'envolten: Lo Port (en singular i sense cap afegit). La forma pluralitzada que és, diguem-ne l'oficial, es va poder originar, al meu entendre, quan Costa, en la seva excursió a Horta, l'any 1860, i anàlogament com parlava de "Puertos de los Pirineos Centrales" escrigué en la seva *Introducció a la flora de Catalunya*, Puertos de Horta com a referència de plantes herboritzades en aquelles contrades i donant-li sentit de "Muntanyes" d'Horta prescindint dels usos locals.

»R. de Bolós que visità la zona al 1876 i que versemblantment hauria llegit de Costa tradueix el nom a Port d'Horta així com també Font i Quer l'any 1915. Després, el 1919, aquest autor es referia a la zona del Port a la que s'accedeix des de Tortosa, com Ports de Tortosa. Així es va anar estenent en els ambients botànics, forestals, geogràfics, etc. un mot «culte» (Ports) desvinculat del nom local de Port que és el que seguia emprant la gent del país per nomenar la totalitat de la muntanya.

»Hom podia argüir que la forma pluralitzada indica millor la magnitud de la muntanya i el fet que

pertany a diversos municipis. Això, però, ens duria a pluralitzar el Montseny, Cardó i una munió de massissos que es troben també en aquest cas.

»Ara bé, a hores d'ara ens trobem davant una situació *de facto* originada fa molts anys i que àdhuc està fent recular l'ús del terme de Port als pobles vorers del massís, on els mitjans de comunicació, ambients ecologistes, etc., han començat recentment a emprar ja el terme en plural. Tanmateix, jo faig servir en aquest memòria el mot de Port com a testimoni de fidelitat al nom tradicional i com expressió del meu sentiment perquè no hagi esdevingut també el nom normatiu com era escaient».

Com a cloenda d'aquesta transcripció del treball del botànic Torres Espuny he de manifestar que des de sempre, la gent de la comarca, quan es refereixen al massís, diuen: he anat al Port, vinc del Port, ha plogut als cims del Port, si t'endinses al Port et perdràs, noi, etc.

Amb data del 6 de novembre de 2003 aparegué al *Diari de Tarragona* la següent notícia:

L'Institut d'Estudis Catalans fixa el topònim «El Port»

El *Nomenclàtor oficial de toponímia major de Catalunya*, obra de referència que acaben de publicar l'Institut d'Estudis Catalans i la Generalitat, ha fixat el topònim *El Port* com l'oficial per designar la serralada ebreca coneguda fins ara amb diverses denominacions, com ara *el massís dels Ports*, *els Ports de Tortosa*, *els Ports de Beseit* o *els Ports de Tortosa-Beseit*. Aquest nomenclàtor conté més de 40.000 entrades.